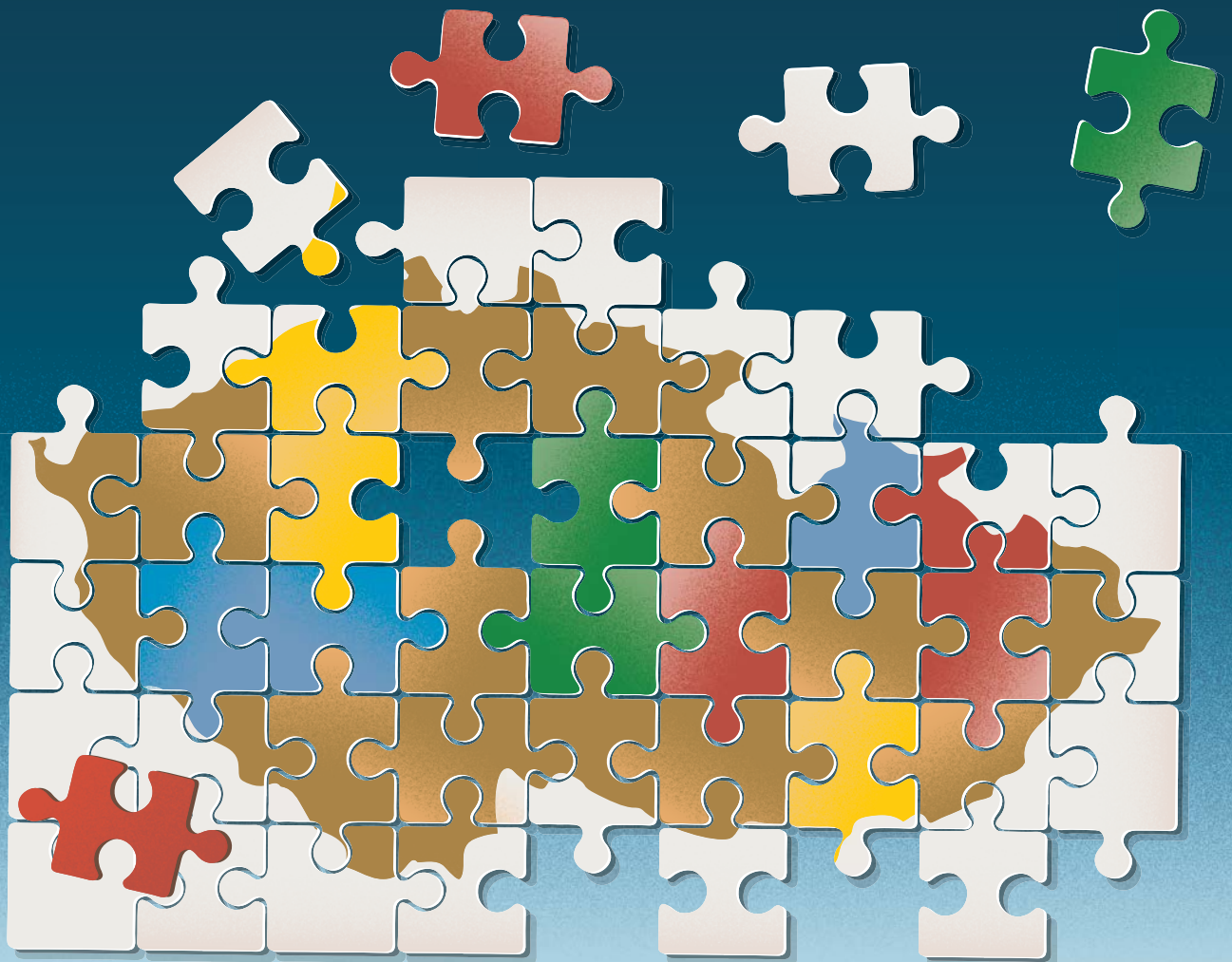

UMĚNÍ DAROVAT

THE ART
OF GIVING

FILANTROPIE
ODJINUD

- Pomáhat je normální, říká vietnamská komunita v Česku.
- Jak se pozná dobrá a špatná filantropie podle majitele Zátíší Group Sanjiva Suriho?
- A jak svou vděčnost za pomoc projevují lidé z Ukrajiny?

KRÁTCE

UCTĚNÍ PAMÁTKY MARTINA POVEJŠILA

Prosazování demokratických hodnot bylo životní náplní českého diplomata Martina Povejšila, který v srpnu podlehl těžké nemoci. Jako velvyslanec působil Martin Povejšil v Chile, Španělsku nebo Andoře. Byl držitelem medaile Za zásluhy o diplomacii a Ceny Bezpečnostní rady státu a celý život neúnavně pracoval pro Českou republiku. Jeho rodina a přátelé se rozhodli uctít jeho památku uspořádáním sbírky na pomoc těm, kdo o svou svobodu a nezávislost aktuálně bojují. Sběrka na platformě darujme.cz probíhá do konce září a výtěžek z ní je určen organizaci Paměť národa, která za něj pořídí zdravotnický materiál pro lidi na Ukrajině.

www.darujme.cz

MEZINÁRODNÍ DOBROVOLNICTVÍ

Od roku 1991 rozvíjí organizace INEX dobrovolnictví na mezinárodní úrovni. V roce 2022 přijelo přes INEX do ČR 233 dobrovolnic a dobrovolníků a téměř 300 jich z ČR do celého světa vycestovalo. Mezi nejoblíbenější evropské destinace patří Francie, Německo a Itálie. Ze zemí mimo EU vede Turecko, Keňa a Indie. Většinu dobrovolníků je mezi 18 a 26 lety a drtivě převládají ženy. V rámci tzv. workcampů mohou zájemci vycestovat na týden až na měsíc. Aktuální nabídku najdete na:

www.inexsda.cz

SEDM STATEČNÝCH...

... je název publikace, kterou již v roce 2018 vydala organizace META. Ta se od roku 2004 věnuje integraci cizinců a nabízí podporu s doučováním, volnočasovými i komunitními aktivitami. V rámci publikace představuje příběhy cizinců, kteří se jako dobrovolníci angažují v ČR. Ghassan ze Sýrie doučuje matematiku. Olesea z Podněstří v Moldavsku realizuje smysluplné volnočasové aktivity s dětmi. Polína a Vilena z Ruska pomáhají vytvářet kulturní aktivity spojené s integrací cizinců. Carlos z USA doučuje angličtinu. Svitlana z Ukrajiny doučuje děti v knihovně. A Mariana z Mexika pomáhá s manuální prací v různých neziskových organizacích. Příběhy, které od roku 2018 neztratily nic ze své inspirativnosti, jsou formou medailonků k vidění na YouTube nebo ke stažení v rámci brožury na webu:

www.meta-ops.eu

BUDDY PROGRAM NA MEDICÍNĚ

Přivítání na letišti, doprovod domů, pomoc s orientací ve městě i na půdě školy. To je princip Buddy programu, který realizuje 2. lékařská fakulta v Praze. Dobrovolníci z řad studentů druhého ročníku se stávají pomocnou rukou a podporou nováčkům z cizích zemí, kteří do Česka přijeli studovat. Za svou aktivitu navíc získávají plusové body do výběrového řízení, které musí absolvovat v případě, že se v rámci programu Erasmus rozhodnou sami vycestovat do jiné země.

Češi jsou součástí naší rodiny

Během pandemie ukázali, že umějí být sousedy, kteří podrží v těžkých chvílích. Řeč je o vietnamské komunitě v Česku. I když pro Vietnamce je na prvním místě rodina, pomáhání potřebným vnímají jako běžné.

Text: Jan Záluský

Kdo Česku pomůže, když mu bude nejhůř? Kromě blanických rytířů a víry, že láska a pravda zvítězí nad lží a nenávisť, se před časem ukázalo, že umějí pomoci spoluobčané, o kterých to veřejnost úplně nevěděla – Vietnamci žijící u nás. Prodavači z krámků na rohu ulice, kterým stále ještě ojediněle neurvalci tykají. Vietnamské rodiny, jejichž děti excelují ve škole. Mnoho z těchto skupin na začátku pandemie rychle pochopilo, co se děje, a začalo pomáhat lidem kolem sebe – vietnamské mámy začaly po celé zemi šít ve velkém roušky, vietnamští podnikatelé darovali nemocnicím stovky tisíc korun na nákup ventilátorů a dezinfekčních prostředků. „U Vietnamců je známo, že když jde do tuhého, dokážou se vždy semknout a bojovat za společnou věc. Jsme zvyklí společně bojovat proti častým přírodním katastrofám i nepřátelům,“ vysvětluje nastavení vietnamské komunity Binh Slavická z oboru vietnamistika Ústavu asijských studií FF UK, která do tehdejšího Československa přijela v 70. letech minulého století jako studentka.

O přizpůsobivosti, kterou považuje za hlavní rys vietnamské společnosti, mluví i vietnamista Ján Ičo, který tvrdí, že se vietnamským komunitám v zahraničí obecně daří, a dokonce i lépe než doma. Vypěstovali si totiž jakýsi instinkt přežití, který jim v kritických

časech pomáhá. „Tento instinkt se třibil po stoletích. Vietnam se po celou svou historii houževnatě bránil a bojoval o své právo na existenci. Kromě nekonečných konfliktů s Čínou si Vietnam prošel francouzskou kolonizací, japonskou okupací za druhé světové války, indočínskou válkou či vietnamskou válkou, kterou známe z amerických filmů a seriálů,“ popisuje peripetie vietnamského národa Ičo. Ostatně vypovídající je i motto na vietnamské vlajce, které říká: Odhodlán vyhrát.

V covidové pandemii pak pomohla tuzemským Vietnamcům zkušenost s ptací chřipkou, kvůli které se při cestách do své domoviny museli chránit rouškami a respirátory už dávno předtím, či častý smog v tamních velkoměstech. Vietnamci v Česku měli i informační náskok, protože k jejich příbuzným proudily aktuální zprávy o postupu nemoci ze sousední Číny.

AGRESIVITA UŽ ZMIZELA

Výraznou tvář vietnamské komunity v Česku se stal během první vlny pandemie dnes 33letý podnikatel Nguyen Manh Tung, který se svými kamarády rozběhl internetovou stránku Vietnamci pomáhají, na které propojoval dobrovolníky a žadatele o pomoc po celé zemi. Za tento počín, přes který se vybralo až milion korun, tehdy platforma dokonce získala cenu nadace Via, která oceňuje

inspirativní filantropické projekty. Podnikatel a jeho přátelé stáli také za projektem Srdce pro IZS, v rámci kterého prodavači ve vietnamských večerkách nabízeli kávu a čaj zdarma pro členy záchranného integrovaného systému.

Samotný Nguyen má za sebou velmi náročné dospívání. Narodil se v roce 1989 ještě v Československu a vyrůstal na Bruntálsku. „V devíti letech mě napadli pubertáci s tím, že jsem Číňan. Když jsem jim odpověděl, že nejsem Číňan, ale Vietnavec, začali na mě křičet šikmoočko a zmlátili mě. Tyto manýry našťestí odešly s devadesátými lety minulého století, agresivita zmizela a nikdo už neukazuje, že máme šikmé oči,“ říká Nguyen, kterému ve 14 letech zemřel otec, což pro něj znamenalo nucený odchod ze školy a snahu se nějak uživit. Práci našel v personální agentuře, ale po příchodu ekonomické krize spal v devatenácti letech prakticky na ulici s dalšími šedesáti Vietnamci. Když si s příchodem zimy našli starou neobývanou budovu, neměli na čem spát, tak se komunita složila alespoň na matrace a peřiny. Protože uměl česky, vymohl si na zkrachovalém zaměstnavateli alespoň část dlužných peněz a odjel do Prahy a později do Českých Budějovic, kde získal práci v další personální agentuře. „Tehdy jsem si uvědomil, že český stát nemá dost prostředků a sil, aby Vietnamcům nějak pomáhal, tak jsem

začal být v neziskové sféře sám aktivní a zároveň jsem se pustil do byznysu. Nakonec jsem pomohl k založení dvanácti firmám a pěti neziskovkám,“ říká Nguyen, jehož hlavním byznysem je nyní poradenská firma Czech Viet, která propojuje české a vietnamské firmy.

STAROST O DRUHÉ MÁME V KRVI

I když konkrétní pomoc vietnamské komunity české společnosti byla v médiích nejvíce vidět během pandemie, tuzemští Vietnamci nabídli pomocnou ruku už dávno předtím, třeba Pražanům postiženým povodní v roce 2013. „Kromě pandemie se pak vietnamská komunita angažovala při odstraňování následků tornáda na Moravě loni či při zahájení ruské okupace Ukrajiny,“ popisuje vietnamistka Julie Lien Vrbková.

Experti přitom popisují pozitivní vývoj – po třech desetících let, kdy se Vietnamci v Česku snažili ekonomicky stabilizovat, mají nyní kapacitu se kromě své nejbližší rodiny věnovat i svému širšímu okolí. Zástupce vietnamské komunity v Radě vlády pro národnostní menšiny Pham Huu Uyen přitom upozorňuje, že tento trend se netýká pouze „českých“ Vietnamců. „Skupině kolem jednoho vietnamského podnikatele v Polsku se podařilo svými aktivitami získat důvěru svých krajanů nejen z Evropy, ale i z USA a samotného Vietnamu. Kromě finančních darů tam poslali již 65 kamionů s humanitární pomocí,“ popisuje Pham.

Snaha obětovat se pro své blízké, soudržnost a smysl pro společnou věc jsou vlastnosti, které jsou podle odborníků pro vietnamskou komunitu typické. V samotném Vietnamu se pak střetává učení konfucianismu s buddhismem. V tamní společnosti je hluboce zakořeněné povědomí, že určitým sociálním skupinám se prostě pomáhá. „Ať už jde o buddhistické mnichy, žebráky, vdovy, sirotky, studenty, či učence. Vietnamci chápou, že jsme v tom všichni spolu, a považují za normální si pomáhat. Samozřejmě se ale především starají o svoji rodinu,“ popisuje vietnamista Ičo.

S tímto názorem souhlasí i expertka Slavická, podle které patří k morálce

Vietnamců zajímat se o druhé, duch solidarity a snaha pomoci druhým v neštěstích a neštěstí. Pro Vietnamce je důležitý kult předků a harmonie v rodině. U výchovy dětí pak u většiny rodin podle Slavické převládá přísnost. „Každý má ctít a starat se o rodiče a prarodiče či pomáhat příbuzným. Vietnamská rodina proto není jen jádro rodiče–děti, ale svým způsobem je mnohem širší,“ upozorňuje Slavická. Jinak už to ovšem často vnímají současní mladí Vietnamci, kteří se v Česku narodili. Otec dřev ve večerce, aby zaplatil operaci pradědečkovi, vrátil strýci půjčku, zajistil na stáří mámu, dceru dobře provdal, synovi zajistil vzdělání a zázemí, a nerozumí tomu, proč se jeho děti chovají jako čeští pubertáči a nechápou ho, popisuje Ičo.

JEDNORÁZOVÁ POMOC NESTAČÍ

O tom, že by bohatnoucí tuzemská vietnamská komunita mohla pomáhat víc, je přesvědčený podnikatel Nguyen Manh Tung. Rád by své krajany přesvědčil, že nemusí pouze jednorázově pomáhat při různých katastrofách, ale že smysl má dlouhodobá filantropická práce. A to nejenom v Česku, ale v samotném Vietnamu. „Založení nadace a nadačního fondu může být začátek nějaké větší podpory potřebných

projektů. Jdu sám příkladem, a proto nyní hledáme partnery, kteří s námi postaví školu a sestaví vzdělávací program v odlehle horské části Vietnamu. Když tam prší, děti se mají problém dostat z hor do škol. Proto je třeba, aby škola přišla za nimi. Děti také někdy nedokončí školu, protože si říkají, že stejně skončí někde na poli nebo budou prodávat suvenýry turistům. Chtěli bychom jim ukázat, že se mohou mít lépe a že má smysl školu dokončit,“ vypráví nadšeně Nguyen.

Vietnamista Ján Ičo připomíná, že filantropie bude ve vietnamské komunitě vždy spojena se vztahy. Podle něj za každým úspěchem stojí komunita. „I kdyby se někomu povedlo prosadit se úplně sám, sama, všichni v komunitě to budou vnímat tak, že je za tím blízká rodina, kontakty, štěstí či karma. Být bohatým Vietnamcem znamená závazek – být ‚polapen‘ v husté síti kontaktů, vztahů a závazků,“ říká Ičo. Důvodů, proč Vietnamci v Česku pomáhají, je podle něj řada – od dobrého srdce, touhy něco zlepšit po snahu ukázat Čechům, že Vietnamci dokážou více, než si místní mysleli. V realu je ale nejvíce důležité, zda má pomoc konkrétní výsledky. ●

Nikdo vám nic nedluží

Pochází z indického Dillí. Jeho rodiče vydělávali dohromady čtyřicet dolarů měsíčně. Deset procent z nich i tak každý měsíc věnovali na pomoc potřebným. Sanjiv Suri, prezident a CEO restaurátorské a cateringové společnosti Zátíší Group, žije v ČR od počátku 90. let a na pomoc potřebným věnoval až do pandemie i padesát procent svého zisku.

text Nora Grundová / foto archiv

Posledních řekněme pět let bylo celkem turbulentních, a to nejen pro filantropii. Odehrálo se něco klíčového také u vás?

Před pár lety jsem měl mozkovou příhodu. Byl jsem v bezvědomí pět dní. Nejlepší lékaři se nade mnou scházeli v Praze i v Dillí a zkoumali, co se stalo. Po čase jsem se s nimi rozloučil s tím, že jsem si jistý, že už se to nestane. Nedlouho nato dorazila pandemie. V roce 2020 jsem prošel mnoha měsíci depresí. Dolehly na mě starosti, jak mých zhruba 350 zaměstnanců přežije celou pandemii. Třetí lockdown nastal 17. prosince 2020 a my nevěděli, jestli dostaneme od vlády nějakou pomoc. Nakonec přišla, ale je to zvláštní pocit, když nevíte, co se bude v příštích týdnech dít, zato víte, že musíte každý měsíc vydělat několik milionů, protože máte na starosti lidi, kteří pro vás pracují patnáct dvacet let a nemůžete je jen tak poslat na ulici. Čtyři měsíce jsem ležel v posteli a nechtělo se mi s nikým mluvit. Sice vám budou radit, že když jste v depresi, nemáte dělat žádná zásadní rozhodnutí, jenže se to zrovna kryje s obdobím, kdy jsem pro firmu ta rozhodnutí dělat musel. Na některá z nich pyšný nejsem, ale zpětně viděno, znovu bych se rozhodoval asi stejně.

Říkal jste mi, že jste v období pandemie své filantropické aktivity omezil.

Ano, když jsme nevěděli, jestli vůbec naše firma přežije, jsme až na výjimky, kdy by bez nás lidé na druhé straně nemohli existovat, naše filantropické akce pozastavili. Teď se pomalu vracíme do hry. Od července jsme opět začali něco malého posílat, oficiálně bych chtěl začít ve velkém v lednu příštího roku.

Jaké konkrétní projekty podporujete?

V Indii spolupracuji s organizací Akshaya Patra Foundation, která poskytuje obědy dětem do škol, jde o zhruba dva miliony obědů denně. My se na tom spoustu let podíleli zhruba dvaceti tisíci obědy denně. To by měl být první velký program, se kterým plánujeme znovu začít. Zároveň musíme nashromáždit nějaké finanční rezervy pro společnost. Můj tým mi totiž správně během pandemie namítl, že kdybychom měli větší rezervu, nemuselo tolik lidí odejít, včetně těch, kteří pro nás pracovali patnáct let. Je to pro mě životní lekce. V životě jsem udělal mnoho dobrého i mnoho chyb a snažím se už nic neohodnotit a nevnášet žádné soudy. Ona se i ta filantropie děje jen skrze mě. Vesmír skrze mě někam posílá energii. Kdybych to nebyl já, půjde ta energie jinudy. Když

se na to člověk dívá takto, je těžké být z něčeho nešťastný.

Takže nejste nikdy nešťastný?

Každý si štěstí definuje po svém. Pro mě je to volba, kterou dělám každý den. Štěstí nelze hledat někde venku, je to vnitřní a dočasný stav a tak, jak přišlo, může odejít. Jak řekl Rúmí: „Klepal jsem na dveře štěstí, a když se nakonec otevřely, došlo mi, že jsem klepal zevnitř.“ Moje zkušenost je, že se lze pro štěstí rozhodnout. Rozhodnutí, že budu šťastný, vede k tomu, že do sebe začne vše zapadat. Jsem zdravý, soustředím se na to, co chci, jsem ve flow a všechno se mi dělá snáze a lépe. V Indii, odkud pocházím, lidé pečují o svou karmu. Ale co to je? Karma je součet všech voleb a rozhodnutí, která jsme učinili v každý okamžik svého života. Je to přitom prosté, buď přistoupíte k životu jako k příležitosti, nebo se strachem. Záleží jen na tom, čemu věnujeme pozornost. Když příležitostí, začne náš život být plný příležitostí. Když se zaměříte na strach... Stačí na něco zaměřit pozornost a zbytek je přitažlivá síla. Lidé si málo uvědomují, jakou sílu ve svých rukách ohledně svého života mají.

Jak se vám do toho promítá filantropie?

Můj syn mi nedávno poslal citát od

Pabla Picassa: Smysl života je objevit svůj talent, naplnění života je předat svůj talent dál. Jednodušší už to být nemůže. Objevte svoji hodnotu a tu předávejte dál. Filantropie je takové vznešené slovo. Ale v zásadě to znamená hledání smyslu našeho života a poté jeho využití pro dobro ostatních.

Jaký je tedy ten váš talent?

Myslím si, že mám několik nadání. Dovolím si ještě citovat Yuvala Harariho, spisovatele z Izraele, s jehož konceptem souhlasím. Vše, tedy to, že jsem Ind nebo že jsem Čech, že jsem vysoký, hnědý, žlutý, blond... Vše jsou jistým způsobem pohádky, které jsme si vyrobili ve vlastních hlavách. Všichni jsme duchovní bytosti a žijeme ve svých vlastních mýtech, pohádkách, příbězích. Věříme, že myšlenky mají sílu, ale mají stejnou sílu pro vás jako pro mě? Můžete mít v hlavě myšlenku, která

SANJIV SURI

Podnikatel a filantrop původem z Indie. Maminka řídila vysokou školu, otec pracoval jako civilista pro armádu. V České republice žije více než třicet let. Společnost Zátíší Group, kterou založil a řídí, patří ke gastronomické špičce. Podporuje projekty po celém světě, v České republice to je například UNICEF, Dobrý anděl, Lékaři bez hranic, Člověk v tísni nebo Dětské krizové centrum. Ze dvou manželství má čtyři děti.

je pro vás nesmírně silná, ale já o ní ani nemusím vědět. A naopak já mohu mít pro sebe silnou myšlenku, a vám je ukradená. Co to znamená? Že sílu těm myšlenkám dáváme my. Tvoříme je a dáváme jim sílu. Existuje něco, čemu se říká „nebezpečí jediného příběhu“,

jediného výkladu příběhu. Týká se to především nás lidí žijících ve věku algoritmů na sociálních sítích. Takže jsem došel k přesvědčení, že se vyplatí poslouchat příběhy lidí s větším odstupem, nehodnotit je a být v klidu. Souvisí to i s příběhem o filantropii. A přitom je důležité si uvědomit jednu věc: Nikdo vám nic nedluží.

A váš příběh?

Moje kulturní kořeny jsou velmi spirituální. Můj otec pochází ze sedmi dětí. Když byli všichni jeho sourozenci malí, děda se rozhodl odejít z domova a tři roky se věnovat meditaci. Někdo by řekl, že to nebylo úplně odpovědné. Když se vrátil, chodily za ním poslouchat jeho výklady stovky lidí. Jak říkáme v Indii, pečuj o své kořeny a můžeš se radovat ze svých plodů. V mé skříni byste našla sotva desatero párů ponožek a kolem čtrnácti košil. Všechno moje oblečení se vejde do poloviny kufru. A aktuálně se nacházím ve stadionu, kdy stojím od všeho trochu dál.

Posunul jste se nějak ve filantropii v čase?

Naučil jsem se nenabízet podporu, dokud o ni nejsem požádán. Co se nabízí samo nebo je zdarma, jako vzduch nebo voda, toho si lidé neváží. Přitom by bez vzduchu a vody nemohlo existovat nic ostatního. Takže když se někdo trápí, že přišel o peníze, že od něj utekl partner, že to je konec, měl by na chvíli zavřít ústa a ucpat si nos. Za chvíli začne lapat po dechu, protože život uvnitř něj bude chtít dál pokračovat. Všechno ostatní je drama, které si vytváříme ve vlastní hlavě. Filantropii dělám, protože mohu. Nic kromě dýchání nemusím. Ale když tím mohu ovlivnit život někoho jiného, tak proč ne? Ale neseďm a nepřemýšlím nad sebou, jak moc jsem dobrý, že někomu pomáhám. Je to prostě energie, která mnou proudí.

Takže vám to nepřináší ani specificky dobrý pocit?

To ano, ale já mám dobrý pocit nehledě na to, co dělám, protože jsem se pro svůj dobrý pocit rozhodl. Samozřejmě

že rozeznávám dobré od špatného. Cítím se prostě dobře pořád, vím, že jsem za ten pocit zodpovědný. Já jsem opravdu rád, když se ráno probudím a nadechnu se, říkám svým dětem, že je to jako Vánoce. Ony se mi smějí, že přece nejde mít Vánoce každý den, že by to jinak nebyly Vánoce. Zatím jsme tu diskusi nijak neuzavřeli. Ale i Vánoce jsou pohádka, pohádka, že nějaký den musí být zvláštnější než jiné, protože se někdo před dvěma tisíci lety narodil. Proč bych neměl slavit i jiné dny? Nejsou snad stejně krásné?

Nespočívá podstata Vánoc v tom několikátýdenním těšení se a očekávání?

Ale když budete mít krásný každý den, tak se nemusíte na nic těšit. Leda že říkáte, že Vánoce tkví v tom očekávání. Ale na konci každého očekávání může být zklamání. A pokud se rozhodnete, že v životě budete mít očekávání, pak nebudte zklamaná, že můžete být zklamaná. A to jsme si ještě nedefinovali, co je filantropie. Je to pomoc druhým? Kdo jsou jiní lidé? Jsou vaše děti jiní lidé? Kde začíná pokrevní rodina a kde končí? Mluvíte o jedné šťastné spermii, která vyhrála nad ostatními. Není to tam, kde to začíná a končí? Kdo jsou ti druzí? Je to manžel? Jsou to partneři vašich dětí?

Nevím.

Vidíte, to je silná odpověď. Řeknu vám k „nevím“ příběh. Mnoho let jsme podporovali Forum 2000, společnost, která do České republiky zvala spoustu světových osobností, takto sem dorazil i dalajlama. Chodil k nám na jídlo do Bellevue. Při jedné příležitosti jsme spolu seděli a pár hodin si povídali. Během našeho hovoru řekl slovo „nevím“ snad patnáctkrát a nijak to nerozváděl. Tak jsem si řekl, že když to dokáže říci dalajlama před člověkem, kterého nezná, tak proč bych měl já před svým vlastním týmem mít obavu říci, že něco nevím, proč bych měl předstírat, že mám na všechno odpověď? Začal jsem to taky používat, je to velmi osvobozující a silné. Můj syn mi k tomu vždy

Pomoc druhým s pomocí rodině nesouvisí, stejně jako filantropie nesouvisí s penězi.

cituje Stephena Hawkinga: „Víte, co je největší nepřítel vědění? Iluze o vědění.“ Často si ve svých vnitřních dialogích, které vedeme každý sám se sebou, před sebou předstíráme, že něco víme. Ale když od té představy poodstoupíme, to předstírání vidíme, je to až legrační. Umíme se ošálit, jsme přece chytrí, umíme si obhájit, proč něco děláme. Já se dva roky snažil proniknout do nejmodernějších technologií, snažil jsem se je zavést do svého byznysu, mučil jsem tím své nejlepší odborníky na IT i sebe. Pak jsem jednou takhle seděl sám u sklenice vína a řekl si, jak dlouho se chci ještě takhle balamutit. Koho se snažím přesvědčit, že je to tak nutné? A tak mě to rozesmálo, že jsem nemohl přestat. Kdyby mě někdo viděl, řekl by si, že to na mě dolehla ta mrtvice a já se definitivně zbláznil.

Přece jen bych jedno kulturní specifikum ve filantropii zmínila. Za svého pobytu v Číně a na Tchajwanu jsem si všimla, že je pro tamní lidi filantropie relativně nový koncept, protože byli po staletí plně zatíženi pomocí a odpovědností za celou svou širokou rodinu. Kdo v té rodině nebyl, byl něco jako vzduch. Ale to je jen koncept, pomoc druhým s pomocí rodině vůbec nesouvisí, stejně jako filantropie nesouvisí s penězi. Pomoci přece můžete i bez prostředků, psychologicky, i třeba jen tím, že pomůžete staré paní na ulici, že se na ni usmějete. Život je těžký a složitý, tak proč si ho ještě víc ztěžovat tím, že nedáte sama sobě příležitost k tomu, být šťastná? S tím, že ta příležitost přichází s pomocí druhým? Kulturní rozdíly jsou podle mě pohádky, kterým moc nerozumím a vlastně ani nemám

potřebu rozumět. Můžete nemít nic, a přesto pomáhat celým svým srdcem a můžete mít prostředků mraky, a přesto být úplný pitomec.

Jestli to ani nehodnotíte jako dobré, tak k čemu to děláte?

Dobré už znamená hodnocení. Znovu vám odpovím starým čínským příběhem, určitě ho znáte. Jednomu muži uteče kůň, sousedé ho litují, že je to smůla, on na to štěstí, nebo smůla, kdo ví. Po týdnu se kůň vrátí i s klisnou, sousedé na to, že to je štěstí, on na to, že štěstí, nebo smůla, kdo ví. Jeho syn spadne z koně a zlomí si nohy, sousedé ho litují, že je to smůla, muž na to, že kdo ví, co je štěstí nebo smůla. Za pár týdnů začne válka a všichni mladí zdraví muži musí do války, ale syn se zlomenýma nohama musí zůstat doma, sousedé mu říkají, jaké štěstí... a tak to pokračuje pořád dál. Chci tím říci, že ty nejhorší momenty mého života, když je zpětně pospojují jako tečky do nějakého tvaru, byly zároveň i nejúžasnější momenty mého života. Jen nesmíme nikdy spěchat s hodnocením. Do filantropie můžete vstoupit i s těmi nejsobečtějšími úmysly, protože pomáhat druhým vám může přinášet radost a dobrý pocit, takže to děláte vlastně pro sebe. A je to špatné? Jednu věc bych k filantropii ale rád zdůraznil se vši vážností. V Indii nedáváme dary tak, aby tím jakýmkoli způsobem mělo být zraněno sebevědomí příjemce. Váš dar musí jeho sebevědomí a sebedůvěru posílit, nikdy ne oslabit, nebo dokonce zničit. Vaše filantropická aktivita musí vést k tomu, že z té situace vyjde příjemce vaší pomoci silnější a s pocitem, že to dokázal, nikoli že něco dostal a příště dostane zase a bez toho je nula. Nemluvíme o podvyživených dětech. Ale jinak je to nastavení skutečně kruciólní. Musíte sledovat, co lidé, kterým pomáháte, skutečně chtějí, o co usilují, jakou mají zodpovědnost, a v ní je podporovat. Jestli by se mělo něco nazývat jako filantropie a přitom by to mělo ponížovat sebedůvěru a důstojnost člověka, je to špatná filantropie. ●

Válka je lekce soucitu

1 Pamatujete si na svůj první dobrý skutek v životě?

Pomoc potřebným vnímám jako samozřejmost a součást života, ne jako jeden vzácný okamžik, na který člověk vzpomíná.

2 Co je to Den vděčnosti, jak a proč vznikl?

Impulzem byla paradoxně nepříjemná zkušenost, kdy dívky z Ukrajiny začali na ulici nadávat mladí lidé jen proto, že slyšeli, jakým mluví jazykem. Neznali se, nic jim neudělala, pouze jim vadilo, že je z Ukrajiny. A tahle třináctiletá holka se rozhodla zareagovat tím, že místním lidem více přiblíží ukrajinskou kulturu. Spolu se dvěma kamarádkami vymyslely akci Den vděčnosti. Ta se uskutečnila 5. 7. v Českém Těšíně a přišlo se na ni podívat asi šest set lidí. Nabídli jsme návštěvníkům možnost poznat ukrajinské tradice, naučit se malovat tradiční ukrajinskou technikou nebo jsme uspořádali prodejní výstavu výrobků ukrajinských dětí a zisk z ní věnovali speciální škole Slezské diakonie v Českém Těšíně. Kromě přiblížení ukrajinské kultury jsme akcí chtěli vyjádřit i vděčnost českému lidu za pomoc během války.

3 Co vás na akci samotné a reakci lidí nejvíc překvapilo?

Už to, že s tak jednoduchým a zároveň skvělým nápadem přišly tak mladé dívky. A překvapila mě i ohromná odezva, kterou projekt vyvolal. Vnímali jsme radost, ale také opravdový soucit, což byl účel akce. Ukázat důležitost solidarity, spolupráce a možnost vzájemného obohacení se.

4 Jaké máte s Dnem vděčnosti plány do budoucna?

Věřím, že bude především inspirací pro pořádání dalších komunitních aktivit. Zatím nemůžeme říct s jistotou, zda budeme pokračovat v tomto projektu i následující rok. Protože všechno záleží na situaci na Ukrajině.

5 Kdybyste měla neomezeně času a peněz, čemu byste je věnovala?

Podpoře a rozvoji neformálního vzdělávání. Vytvořila bych interaktivní platformu pro vzájemné učení se a setkávání, jako protipól k současné době plné

technologických změn a informační přetíženosti.

6 Co vás napadne, když se řekne Česká republika?

Historie, krásná architektura, bohaté kulturní dědictví, zámky, hrady a malebná venkovská krajina. Ale také se mi vybaví tradice, vánoční trhy a vynikající česká kuchyně.

7 Co byste si přála, aby se lidem vybavilo, když se řekne Ukrajina?

Přála bych si, aby si Ukrajinu spojovali s pohostinností a srdečností.

8 Jak vás změnila válka na Ukrajině?

Náš život je plný nepředvídatelných zvratů a výzev, které nás často přimějí nahlédnout na svět novým způsobem. Válka, nelítostná a surová, má schopnost nám ukázat temné stránky lidské existence, ale může nás také naučit cenným lekcím soucitu. Když se díváme do očí nespravedlnosti a bolesti, uvědomíme si, že život nemá záruky. To, co postihuje druhé, by se mohlo jednoho dne dotknout nás samotných. Válka nás tak učí, že soucit je mostem, který spojuje lidská srdce a zvyšuje lidskou schopnost porozumět druhým.

9 Zažila jste v souvislosti s akcí Den vděčnosti příběh, na který nezapomenete?

Když jsem stála na pódiu, začal se mnou moderátor akce mluvit v ukrajinštině a vyjádřil slova podpory. To byl milý a hodně dojemný moment, který si budu ještě dlouho pamatovat.

OTÁZEK
ANASTASIA
TERLETSKA

Pochází z Ukrajiny, v ČR žije dvanáctým rokem. Pracuje v komerčním sféře v oblasti zákaznického servisu.

Ve volném čase se ráda věnuje neformálnímu vzdělávání a je jednou z organizátorek akce Den vděčnosti v Českém Těšíně, který vymyslely Diana Kaliuzhna, Amalia Banchukova a Sofie Makrohuz.

UMĚNÍ DAROVAT THE ART OF GIVING

Vychází díky podpoře Ivany a Tomáše Janečkových, Martina Kulíka, Lenky a Roberta Schönfeldových a dalších

Šéfredaktorka: Simona Bagarová

Redakční rada: Lucia Brinzanik, Mirek Čepický, Dagmar Goldmannová, Nora Grundová, Ivana Janečková, Zdeněk Mihalco, Mikoláš Orlický, Lenka Schönfeldová, Marek Šálek

Ilustrace: Eva Chmelová • **Produkce:** Jana Dejmalová, Adéla Vojáčková

www.nadacevia.cz/umenidarovat